

Projekt: Nízkouhlíková stratégia Trnavskej župy

Nízkouhlíková stratégia Trnavskej župy (NUS) je strategický dokument, ktorého cieľom je v prvom rade zníženie emisií skleníkových plynov produkovaných koncovým užívateľom pôsobiacim na území regiónu Trnavského samosprávneho kraja. Na príprave dokumentu Nízkouhlíkovej stratégie Trnavskej župy sa aj v týchto neľahkých časoch korona krízy už 7 mesiacov aktívne podieľa tím expertov z Oddelenia Nízkouhlíkovej stratégie Trnavského samosprávneho kraja. Tím NUS pripravuje materiál, ktorý bude slúžiť na vytýčenie cesty, akou by sa mala trnavská samospráva vydať, aby znížila emisie skleníkových plynov.

Nízkouhlíková stratégia má navrhnuť opatrenia, ktoré zlepšia kvalitu životného prostredia, zvýšia energetickú efektívnosť objektov v pôsobnosti kraja a v neposlednom rade prispejú k posilneniu hospodárstva na regionálnej úrovni. Celá stratégia je vypracovaná v súlade s Dohovorom primátorov a starostov a postavená na poznaní súčasného stavu – Baseline Emission Inventory – inventúry produkcie emisií. Na základe týchto zozbieraných údajov o stave produkcie skleníkových plynov bude možné a nutné nastaviť a stanoviť budúce ciele.

Nízkouhlíková stratégia slúži na dva hlavné účely:

- navrhované opatrenia budú slúžiť trnavskej samospráve ako nástroj na dosahovanie zlepšení vo vlastných environmentálnych vplyvoch
- stratégia je východiskový rámec pre čerpanie podpory z rôznych grantov a schém súvisiacich so zvyšovaním energetickej efektívnosti a zmierňovaním dopadov klimatických zmien

Nízkouhlíková stratégia Trnavskej župy pre roky 2020 -2030 nadväzuje na doterajšie aktivity Trnavského samosprávneho kraja (TTSK) a logicky dopĺňa strategické dokumenty, ktoré formujú udržateľný rozvoj samosprávneho kraja. Sme toho názoru, že každý príspevok k riešeniu globálnych problémov zmeny klímy je správny a podporuje regionálny rozvoj.

Tím expertov Nízkouhlíkovej stratégie analyzuje súčasnú a doterajšiu (späťne 10 rokov) spotrebu energie a emisie oxidu uhličitého v zariadeniach pod správou TTSK, s ohľadom na deje prebiehajúce v kraji a stanovuje, ako i akými prostriedkami TTSK môže znížiť svoju energetickú spotrebu, pri efektívnom využívaní energií. Stanovený cieľ a navrhované opatrenia zníženia emisií do roku 2030 sú ambiciózne, ale počas nasledujúcich desiatich rokov, ktoré sú pred nami, si celkový vývoj spoločnosti vyžaduje konať tak, aby sme dosiahli vytýčený cieľ.

Súčasťou analýzy je aj overenie si skutkového stavu spotreby energií v objektoch TTSK a ich vývoj od roku 2010, vrátane zistenia technického stavu všetkých objektov TTSK, typov a počtov zdrojov znečistenia, vykurovacích a iných systémov, mieru znečistenia a množstvo a typ znečisťujúcich látok vypúšťaných do prostredia. S ohľadom na to, že sa jedná o dokument zaberajúci celý Trnavský samosprávny kraj bolo potrebné analyzovať aj terciárnu sféru v regióne, objekty individuálnej výstavby a tiež výrobcov a distribútorov energií v regióne. Momentálne prebieha kompletizácia a finalizácia údajov súvisiacia so zisťovaním skutkového stavu. Nasleduje fáza, pri ktorej sa bude simulovať ako sa bude spotreba energií a teda aj miera znečistenia vyvíjať do budúcnosti. S ohľadom na to bude potrebné stanoviť a nastaviť opatrenia aktivity a činnosti, ktoré by zabezpečili maximálnu prípustnú úroveň produkcie znečisťujúcich látok v horizonte rokov 2030 a 2040.

Jednou z nosných častí tohto strategického dokumentu je zistiť a zanalyzovať **aké množstvo dažďovej vody v rámci vodného cyklu odteká z územia kraja**, pričom sa vychádza zo základných princípov vodného a uhlíkového cyklu v prírode, kde sa tieto cykly navzájom interaktívne spájajú. Hnacím motorom tohto spojenia je slnečné žiarenie, ktoré na zemskom povrchu vytvára „unikátnu tovareň“ na výrobu biomasy, z ktorej sa tvorí „obživeň“ pre nás všetkých. Čím viac je vody v krajine, tým je intenzívnejšia fotosyntéza a ukladanie uhlíka do biomasy.

Ďalšou nemenej významnou úlohou v rámci NUS je zanalyzovať **koľko uhlíka z atmosféry je možné sequestrovať (ukladať) do vegetácie**. Vychádzajúc zo zámerov NUS a cieľov neutrálnej uhlíkovej stopy, ako aj programu adaptácie na klimatickú zmenu je sequestrácia uhlíka do biomasy zásadnou súčasťou regenerácie krajiny a vylepšovania kvality životného prostredia. Súčasťou výpočtov expertného tímu je to, aký prínos bude mať zlepšenie vodnej bilancie v kraji, a ako prispievajú navrhované opatrenia k ochrane kraja pred suchom, zlepšeniu produkčného potenciálu krajiny, ochrane biodiverzity, zníženiu produkcie citeľného tepla do atmosféry so zvyšovaním prehrievania krajiny. Predbežné výsledky sú veľmi zaujímavé aj z toho dôvodu, že dnes je akútna potreba regenerovať prírodné zdroje, ako jednu z najvyšších priorit verejných politík.

Z výpočtov vychádza, že z Trnavského kraja s veľkou dominanciou agrárno-urbánnej krajiny ročne odteká viac ako 50 mil. kubických metrov dažďovej vody.

Implementácia a realizácia opatrení, ktoré vyplývajú zo záverov strategického dokumentu NUS koncom roka 2020 bude jednou z hlavných ciest na obnovu stratených prírodných zdrojov a zlepšenia životného prostredia Trnavského samosprávneho kraja v prebiehajúcej klimatickej zmene.

Autor: tím pracovníkov oddelenia NUS, TTSK

Foto - Dôsledkom odtekania dažďovej vody z krajiny sú nielen povodne, ale aj prehriata a vysušená krajina. Keď je sucho, krajina ukladá menej uhlíka z atmosféry do vegetácie a to znásobuje ďalšie extrémny v počasí. Príbeh Malých Karpát (povodne v obci Píla rok 2011 – obr.č. 1) a Podunajskej nížiny (príklad vysušenej krajiny bez vegetácie - obr. č. 2).

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou.

www.op-kzp.sk